

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 6Tos/173/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2123010919
Dátum vydania rozhodnutia: 02. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Pavol Macháč
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:2123010919.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z jeho predsedu Mgr. Pavla Macháča a sudcov JUDr. Kataríny Batisovej a JUDr. Andrey Kondllovej, v trestnej veci odsúdeného A. B., nar. XX. XXXXXXX XXXX v C., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody v ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou, o žiadosti odsúdeného o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, o sťažnosti odsúdeného proti uzneseniu Okresného súdu Trnava z 12. mája 2023, č. k. 10PP/29/2023-33, na neverejnom zasadnutí konanom 2. novembra 2023 v Trnave, takto

rozhodol:

Podľa § 194 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku sa napadnuté uznesenie zrušuje a vec sa vracia súdu I. stupňa, aby o nej znovu konal a rozhodol.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Trnava (ďalej len okresný súd) uznesením z 12. mája 2023, č. k. 10PP/29/2023-33, podľa § 415 ods. 1 Trestného poriadku (ďalej len Tr. por.), § 66 ods. 1 písm. b), ods. 2 Trestného zákona (ďalej len Tr. zák.) žiadosť odsúdeného A. B., (ďalej len odsúdený) o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu Komárno z 21. októbra 2021 sp. zn. 3T/71/2021 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre z 29. decembra 2021 sp. zn. 2To/76/2021.

2. Zamietnutie žiadosti okresný súd odôvodnil tým, že odsúdený síce splnil formálnu podmienku, teda vykonal potrebnú časť z výmery uloženého trestu, splnil aj prvú materiálnu podmienku - preukázanie polepšenia vo výkone trestu plnením svojich povinností, avšak nebola splnená druhá materiálna podmienka – dôvodné očakávanie vedenia riadneho života odsúdeného po podmiennečnom prepustení.

3. Okresný súd považoval prvú materiálnu podmienku za splnenú, a to vzhľadom k hodnoteniu riaditeľa ÚVTOS, ktoré konštatovalo, že správanie a vystupovanie odsúdeného bolo počas výkonu trestu aj výkonu ochranného liečenia na požadovanej úrovni, pokyny a príkazy príslušníkov rešpektoval a plnil, správal sa nekonfliktne, dodržiaval ústavný poriadok a časový rozvrh dňa. Bol jedenkrát disciplinárne odmenený, disciplinárne potrestaný nebol. Odsúdený patrí medzi aktívnych členov kolektívu v rámci zapájania sa do aktivít kultúrno-osvetovej činnosti. Zúčastňuje sa osvetových aktivít, prednášok, besied organizovaných v ústave. Pracovne aktuálne nie je zaradený, bol vyradený z práce avšak z dôvodu zhoršenia psychického stavu. Podľa potreby sa zapája do činností zameraných na všeobecný rozvoj osobnosti odsúdeného v oblasti udržiavania čistoty a upravenosti ubytovacích a spoločných priestorov ústavy. Svoje povinnosti si plní svedomito a zodpovedne. Na základe hodnotenia odsúdeného ÚVV a ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou okresný dospel súd k záveru, že vo vzťahu k odsúdenému neboli konštatované žiadne také negatívne skutočnosti a poznatky o jeho osobe, ktoré by mali za následok nesplnenie tejto materiálnej podmienky.

4. Avšak podľa okresného súdu nie je splnená druhá materiálna podmienka. Tento záver odôvodnil okresný súd tým, že podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody má význam len vtedy, ak vzhľadom na účel trestu a ďalšie okolnosti je odôvodnený predpoklad, že odsúdený bude viesť na slobode riadny život a viac sa nedostane do rozporu so zákonom. Okresný súd vychádzal z odpisu z registra trestov, pričom odsúdený bol doposiaľ dvakrát súdne trestaný, v prípade odsúdeného ide o špeciálneho recidivistu (opakovaná trestná činnosť zameraná na týranie blízkej osoby). V obidvoch

prípadoch sa odsúdený dopustil násilnej trestnej činnosti voči blízkym osobám - rodičom. Aktuálne je odsúdený po prvýkrát vo výkone trestu odňatia slobody a to pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), písm. b) Tr. zák.. Z rozsudku Okresného súdu Komárno z 21. októbra 2021, sp. zn. 3T/71/2021 vyplynulo, že od presne nezisteného času, najmenej od mesiaca jún roku 2020 do 3. apríla 2021 sa odsúdený v byte, v ktorom žil v spoločnej domácnosti so svojimi rodičmi - poškodenými, napriek tomu, že ho poškodení odhlásili z trvalého pobytu, odsúdený odmietajúc sa osamostatniť a vysťahovať sa z uvedeného bytu, im aj pod vplyvom drogy zvanej pervitín alebo marihuany a tiež v dôsledku abstinenčných príznakov, fyzicky a psychicky ubližoval rôznym spôsobom. Uvedeného konania sa odsúdený dopustil napriek tomu, že za rovnakú trestnú činnosť bol odsúdený rozsudkom Okresného súdu Komárno zo 14. septembra 2017 sp. zn. 1T/90/2017, kde mu bol uložený podmienkový trest odňatia slobody, ktorý zjavne nespĺnil svoj účel, keďže odsúdený sa po skončení skúšobnej doby opätovne dopustil identickej trestnej činnosti. Uvedené konanie odsúdeného nasvedčuje tomu, že si z predchádzajúceho odsúdenia nevzal žiadané ponaučenie, ktoré by ho primálo k tomu, aby sa už ďalej nedopúšťal trestnej činnosti a aby viedol riadny život. Podľa okresného súdu isté pochybnosti tiež vyvoláva úmysel odsúdeného v prípade podmienkového prepustenia vrátiť sa (aj keď len načas) do spoločnej domácnosti k rodičom, voči ktorým sa dopustil trestného činu, za ktorý trest odňatia slobody aktuálne vykonáva a v ktorom spáchaní mu nezabránilo ani vedomie, že za obdobný trestný čin voči rodičom už bol v minulosti odsúdený. Okresný súd prihliadajúc na trestnú minulosť a osobu odsúdeného, charakter a závažnosť spáchaného trestného činu, menej priaznivú resocializačnú prognózu odsúdeného mal za to, že v jeho prípade teda prevažuje legitímna potreba ochrany spoločnosti pred ním ako páchatelom trestnej činnosti.

5. Po vyhlásení uznesenia na verejnom zasadnutí sa prokurátor vzdal práva na podanie sťažnosti, no odsúdený voči uzneseniu zahlásil sťažnosť.

6. Odsúdený zahlásenú sťažnosť odôvodnil osobitným písomným podaním zo 7. augusta 2023, doručeným okresnému súdu 9. augusta 2023.

6.1. Odsúdený v písomnom odôvodnení sťažnosti po krátkej rekapitulácii výroku a odôvodnenia napadnutého uznesenia uviedol, že s konštatovaním a závermi súdu, ktorý si osvojil bez ďalšieho právny názor prokurátora sa nestotožňuje a má za to, že nie sú správne a nijako nevyplývajú z vykonaného dokazovania.

6.2. Z hodnotenia ÚVV a ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou jednoznačne vyplýva, že vo vzťahu k jeho osobe neboli konštatované žiadne negatívne skutočnosti ani poznatky o jeho osobe. Jeho správanie a vystupovanie počas celej doby výkonu trestu odňatia slobody bolo a je na požadovanej úrovni, bol jedenkrát disciplinárne odmenený a nikdy nebol disciplinárne potrestaný, riadne svedomite dodržiava všetky pravidlá, príkazy a pokyny, ktoré svedomite plní. Nemal nikdy s nikým žiaden konflikt, je spoločenský a aktívne sa zapája do aktivít ústavu a života v ňom.

6.3. Vo výkone trestu odňatia slobody sa nachádza po prvýkrát. Svoje konanie oľutoval a ľutuje ho každý deň. Vzťahy s rodičmi sa výrazne napravili, komunikujú spolu pravidelne a aj ho navštevujú, rovnako ako aj jeho brat. Vďačí im za podporu, vďaka ktorej toto životné obdobie dokáže zvládať. Stoja pri ňom a neodvrátili sa odo neho napriek predchádzajúcim udalostiam, čo svedčí aj o tom, že veria v jeho nápravu. Sú pripravení pomôcť mu po jeho prepustení na slobodu začleniť sa do pracovného a spoločenského života, a to aj tým, že mu aktívne hľadajú zamestnanie a zároveň mu poskytnú bývanie na dobu, kým bude zabezpečený tak, aby sa dokázal osamostatniť. Táto ich pomoc v podobe poskytnutia mu bývania nemôže byť hodnotená negatívne v jeho neprospech tak, ako to konštatuje okresný súd odvolávajúci sa na pochybnosti o jeho úmysle vrátiť sa dočasne do spoločnej domácnosti k jeho rodičom. Bol to práve podnet z ich strany a pomoc, ktorú mu ponúkajú, ktorú súd nesprávne vyhodnotil v kontexte celej veci. Práve aj takéto správanie zo strany rodičov nasvedčuje tomu, že mu veria a sú presvedčení o tom, že svoje konanie oľutoval, poučil sa a je možné odo neho očakávať, že po prepustení na slobodu bude viesť riadny život. Vie, že to, čo som vykonával už späť nevráti, ale dostatočne som sa z toho poučil, svedčí o tom aj jeho následné správanie. Trest, ktorý mu bol uložený dostatočne splnil svoj účel, a preto by sa chcel zaradiť do riadneho života a dokázať svojim každodenným príkladným konaním, že sa zmenil.

6.4. Princípom inštitútu podmienkového prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody je, že odsúdený dostane druhú šancu na riadny život s tým, že odsúdený sa trestnej činnosti viac nedopustí. Trest, ktorý mu bol uložený vo vzťahu k jeho osobe dostatočne splnil svoj účel a doba, ktorú doteraz strávil vo výkone trestu odňatia slobody viedla k jeho náprave. Z vykonaného dokazovania a zo správy ÚVV a ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou je evidentné, že sa polepšil, čo súd vo svojom rozhodnutí aj konštatoval. Toto polepšenie a príkladné správanie je potrebné vyhodnotiť aj v kontexte podmienky vedenia riadneho života po prepustení na slobodu. Túto skutočnosť však súd nevyhodnotil v jeho prospech v súvislosti s treťou zákonnou podmienkou a neprihliadol na ňu. Zároveň má za to, že skutočnosť, že sa v minulosti

dopustil obdobného trestného konania musí byť vyhodnotená v súvislosti a v kontexte ostatného vykonaného dokazovania, ktoré jeho následnú nápravu preukazuje a predpokladá vedenie riadneho spôsobu života.

6.5. S poukazom na vyššie uvedené má za to, že okresný súd nesprávne vyhodnotil dôkazy jednotlivo a v ich vzájomnej súvislosti v kontexte splnenia, resp. nesplnenia tretej zákonnej podmienky podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody a preto navrhuje, aby odvolací súd uznesenie Okresného súdu Trnava, sp. zn. 10PP/29/2023-33 z 12. mája 2023 zmenil tak, že jeho žiadosti o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody vyhovie a prepustí ho na slobodu.

7. Prokurátor sa k sťažnosti odsúdeného ku dňu konania neverejného zasadnutia písomne nevyjadril.

8. Okresný súd predložil spisový materiál Krajskému súdu v Trnave (ďalej len krajský súd) na rozhodnutie 21. septembra 2023.

9. Podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán

a) správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, a b) konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia.

Podľa § 194 ods. 1 Trestného poriadku ak nezamietne nadriadený orgán sťažnosť, zruší napadnuté uznesenie, a ak je podľa povahy veci potrebné nové rozhodnutie,

a) rozhodne vo veci sám, alebo

b) uloží orgánu, proti ktorého rozhodnutiu sťažnosť smeruje, aby vo veci znovu konal a rozhodol, s výnimkou rozhodovania o sťažnosti proti rozhodnutiu o väzbe podľa § 72 ods. 1 písm. a), d) a f), rozhodovania o sťažnosti proti rozhodnutiu o väzbe, ak súd prvého stupňa rozhodol o väzbe po podaní obžaloby alebo návrhu na schválenie dohody o vine a treste podľa § 76 ods. 3 alebo 4, rozhodovania o sťažnosti proti rozhodnutiu o pokračovaní v ochrannom liečení, prepustení z ochranného liečenia alebo ukončení ochranného liečenia, ak predseda senátu rozhodoval pred ukončením výkonu trestu podľa § 446a ods. 3 alebo 4 a rozhodovania o sťažnosti proti rozhodnutiu o návrhu na umiestnenie odsúdeného v detenčnom ústave podľa § 462.

10. Krajský súd ako nadriadený orgán, na základe riadne a včas podanej sťažnosti na to oprávnenou osobou, podľa § 192 ods. 1 písm. a), písm. b) Tr. por. preskúmal správnosť výroku napadnutého uznesenia, proti ktorému podal odsúdený sťažnosť, ako aj konanie tomuto výroku predchádzajúce a dospel k záveru, že sťažnosť odsúdeného je dôvodná.

11. Preskúmaním konania, ktoré predchádzalo vydaniu napadnutého uznesenia krajský súd zistil, že toto bolo vykonané v súlade so zákonom, keď okresný súd nariadil a vykonal verejné zasadnutie, na ktorom vypočul odsúdeného, oboznámil listinné dôkazy a dal odsúdenému možnosť dostatočne realizovať jeho práva, ktoré mu vyplývajú z ustanovení Tr. por.

12. Krajský súd sa stotožňuje so záverom okresného súdu, že odsúdený splnil formálnu podmienku podmieneného prepustenia, a teda vykonal už potrebnú časť trestu odňatia slobody. Nakoniec táto okolnosť sporná nebola.

13. Pokiaľ ide o prvú materiálnu podmienku, že odsúdený vo výkone trestu odňatia slobody plnením svojich povinností a svojim správaním preukázal polepšenie, túto možno aj podľa názoru krajského súdu považovať za splnenú. Na podklade hodnotenia odsúdeného v podmienkach výkonu trestu odňatia slobody, kde je po prvýkrát, možno u neho konštatovať dostatočnú mieru jeho polepšenia aj podľa názoru krajského súdu.

14. Vo vzťahu k splneniu druhej materiálnej podmienky na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktoré sa viažu k prognóze ďalšieho vedenia života odsúdeného v prípade jeho podmieneného prepustenia, krajský súd uvádza, že záver okresného súdu o jej nesplnení považuje za predčasný.

15. Vo vzťahu k dôvodnosti očakávania riadneho vedenia života po podmienenom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody je všeobecne relevantným pre posúdenie prognózy riadneho vedenia života aj faktor trestnej minulosti odsúdeného, hoci prognóza vedenia riadneho života sa vzťahuje k budúcnosti, preto na jej nedostatok nie je možné usudzovať výlučne na základe minulého správania sa odsúdeného. Trestná minulosť odsúdeného všeobecne predstavuje tiež dôležité hľadisko pri posudzovaní splnenia podmienok na podmienené prepustenie, avšak hodnotenie prognózy vedenia riadneho života v budúcnosti zásadne nemôže byť založené len na nej. Zohľadniť je potrebné aj ďalšie, najmä aktuálne poznatky k osobe odsúdeného, stavu jeho nápravy a prostredie, v ktorom by sa odsúdený ocitol po prípadnom podmienenom prepustení na slobodu a zaoberať sa tiež okolnosťami spáchanej trestnej činnosti pri zameraní sa na mieru prekonania subjektívnych príčin tejto trestnej činnosti na strane odsúdeného.

16. Zmysel podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody nie je v tom, aby za dobré správanie bol odsúdený automaticky podmienené prepustený po uplynutí ustanovenej doby bez

zreteľa na účel trestu. Výkon uloženého trestu má na odsúdeného vplývať tak, aby došlo k jeho polepšeniu bez ohľadu na to, či bude alebo nebude podmiennečne prepustený. Podstatou úvah súdu pri rozhodovaní o návrhu na podmiennečné prepustenie odsúdeného je v konečnom dôsledku ustálenie dôvodnosti predpokladu, že v odsúdený povedie v budúcnosti i na slobode riadny život s minimalizáciou rizika jeho recidívy. Posúdenie otázky prípadnej recidívy je svojim spôsobom vždy len predpokladom vysloveným s väčšou či menšou mierou pravdepodobnosti, pričom súd je vždy odkázaný na objektívne okolnosti, medzi ktoré je nutné zaradiť aj doterajšie sklony odsúdeného k páchaniu trestnej činnosti.

17. Inak vyjadrené, materiálnu podmienku možnosti očakávať, že odsúdený v budúcnosti povedie riadny život je potrebné skúmať aj pri zohľadnení okolností predchádzajúceho života odsúdeného vrátane jeho skorších odsúdení. Túto podmienku súd objasňuje a skúma komplexnejšie, posudzuje všetky okolnosti súvisiace s osobou odsúdeného, jeho osobné a charakterové vlastnosti, celkový postoj k spoločenským normám, prostredie v ktorom žil, celý jeho doterajší život, povahu a charakter trestnej činnosti, pre ktorú je odsúdený vo výkone trestu s jediným cieľom dospieť k záveru, či všetky tieto skutočnosti umožňujú prijať prognózu, že odsúdený v prípade podmiennečného prepustenia na slobodu povedie riadny život, t. j. život v súlade s právnymi, morálnymi a etickými normami spoločnosti.

18. Z vyššie uvedeného je teda zrejmé, že druhú materiálnu podmienku súd objasňuje a skúma komplexnejšie, posudzuje všetky okolnosti súvisiace s osobou odsúdeného, jeho osobné a charakterové vlastnosti, celkový postoj k spoločenským normám, prostredie, v ktorom žil, celý jeho doterajší život, povahu a charakter trestnej činnosti, pre ktorú je odsúdený vo výkone trestu s jediným cieľom dospieť k záveru, či všetky tieto skutočnosti umožňujú prijať prognózu, že odsúdený v prípade podmiennečného prepustenia na slobodu povedie riadny život, t. j. život v súlade s právnymi, morálnymi a etickými normami spoločnosti.

19. Podľa názoru krajského súdu okolnosti opísané v predchádzajúcich bodoch okresný súd nevyhodnotil dôsledne, v dôsledku čoho dospel k predčasnému záveru o nesplnení druhej materiálnej podmienky.

20. Ide totižto o to, že úvahy okresného súdu o osobe odsúdeného v kontexte jeho trestnej minulosti, síce majú určitú relevanciu pri skúmaní splnenia podmienok na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, avšak prognózu vedenia riadneho života nie je možné usudzovať výlučne na základe toho, aký trestný čin odsúdený spáchal, akým spôsobom a aký trest zaň dostal. Len poukázanie na povahu spáchaného trestného činu nie je dostačujúce na vyslovenie predpokladu, že od odsúdeného nemožno očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život. Pri skúmaní tohto zákonného predpokladu je potrebné zamerať sa aj na zodpovedanie otázky, aký vplyv mal na odsúdeného doterajší výkon trestu odňatia slobody a v tomto smere i na to, či čiastočný výkon tohto trestu mal na neho dostatočne silný prevýchovný účinok, ktorý odôvodňuje predpoklad vedenia riadneho života po podmiennečnom prepustení.

21. Z vykonaného dokazovania totiž vyplynulo, že odsúdený má rodinné zázemie, má sa kam vrátiť po prípadnom podmiennečnom prepustení. Otec odsúdeného v čestnom prehlásení potvrdil kontakt s odsúdeným, či polepšenie vzájomných vzťahov, zároveň vyjadril súhlas s tým, že v prípade potreby odsúdený môže bývať s nimi v spoločnej domácnosti a že ho opätovne prihlásili k trvalému pobytu. Tiež sa mu rodičia snažia nájsť, či sprostredkovať zamestnanie. Z čestného prehlásenia otca odsúdeného ďalej vyplýva, že on vníma podstatnú zmenu v správaní sa odsúdeného. Tieto skutočnosti boli podporené aj hodnotením riaditeľa príslušného ústavu na výkon trestu odňatia slobody, nakoľko odsúdený je s rodičmi v kontakte či už prostredníctvom osobných návštev, korešpondencie alebo telefonátov. Navyše odsúdený na verejnom zasadnutí uviedol, že sa s rodičmi udobril, svoje protiprávne konanie oľutuje, chce sa k nim vrátiť a neskôr osamostatniť. Odsúdený spáchal protiprávne konanie, za ktoré si momentálne odpykáva nepodmiennečný trest, aj pod vplyvom drog, pričom z tejto závislosti bol v podmienkach výkonu trestu odňatia slobody liečený, pričom bol z ochranného protitoxikomanického liečenia ambulantnou formou po jeho absolvovaní prepustený.

22. Krajskému súdu sa tak nateraz javí, že okresný súd svoje závery o nesplnení druhej materiálnej podmienky u odsúdeného postavil výhradne len na predošlej trestnej minulosti odsúdeného (ktorý sa má podľa súdu vrátiť do spoločnej domácnosti k rodičom, kde sa trestnej činnosti dopúšťal, čo odôvodňuje obavu z pokračovania v trestnej činnosti) bez zhodnotenia ďalších relevantných skutočností rozvedených vyššie v texte, čo je neprípustné.

23. Z prezentovaných dôvodov krajský súd považoval sťažnosť odsúdeného za dôvodnú, čo ho viedlo k tomu, že napadnuté uznesenie na neverejnom zasadnutí postupom podľa § 194 ods. 1 písm. b) Tr. por. v celom rozsahu zrušil a vec vrátil okresnému súdu aby o nej znovu konal a rozhodol.

24. Úlohou okresného súdu po vrátení veci bude zaktualizovať si hodnotenie riaditeľa ÚVTOS na odsúdeného, prípadne vykonať aj iné dôkazy (či už v rozsahu návrhov strán alebo tých, ktoré sám

bude považovať za potrebné vykonať) a následne opätovne preskúmať splnenie zákonných podmienok pre podmiennečné prepustenie odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody a podľa vyššie uvedených kritérií sa riadne vysporiadať so všetkými skutočnosťami, ktoré majú relevantný vplyv na rozhodnutie o podmiennečnom prepustení.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.